

Sygn. akt VII U 1781/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 grudnia 2016 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant Małgorzata Nakielska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 grudnia 2016 r. w Warszawie

sprawy M. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne

z udziałem zainteresowanej E. E.

na skutek odwołania M. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. z dnia 26 sierpnia 2015 r., nr (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 1781/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 sierpnia 2015 r., nr: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. Inspektorat w O., obniżył podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne M. O., zatrudnionej u płatnika składek (...) z siedzibą w W. i ustalił, że w okresie od dnia 27 kwietnia 2015 r. podlega ona ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u ww. płatnika składek z podstawą wymiaru składki w wysokości 1750 zł równą minimalnemu wynagrodzeniu za pracę w 2015 r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podkreślił, że analiza dokumentów pozyskanych w trakcie przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego, przeprowadzonego w związku z niezdolnością do pracy od dnia 29 maja 2015 r. i wnioskiem o wypłatę zasiłku chorobowego od dnia 1 lipca 2015 wskazuje, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne M. O. została ustalona w celu umożliwienia uzyskania wyższych świadczeń przysługujących z tytułu zasiłku chorobowego. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że podstawy wymiaru składek wskazywane przez innych płatników składek w przeszłości za M. O. oscylowały w okolicach kwoty minimalnego wynagrodzenia. Ponadto brak jest dowodów na doświadczenie zawodowe jak i brak dokumentów potwierdzających udział w procesie rekrutacji. Nadto płatnik (...) nigdy w przeszłości, tj. od 12/2014 r. nie zgłaszała do ubezpieczeń pracowników ani zleceniobiorców.

Na tej podstawie organ rentowy na mocy zaskarżonej decyzji z dnia 26 sierpnia

2015 r., nr: (...) ustalił podstawę wymiaru składek dla M. O. z tytułu zatrudnienia u płatnika składek (...) z siedzibą w W. w okresie od dnia 27 kwietnia 2015 r. w wysokości 1750 zł równą minimalnemu wynagrodzeniu za pracę w 2015 r. (decyzja z dnia 26 sierpnia 2015 r., nr: (...) k. 34-35 a.r.).

M. O. złożyła w dniu 28 września 2015 r. odwołanie od powyższej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. Inspektorat w O. z dnia 26 sierpnia 2015 r., nr: (...), wnosząc o jej zmianę, poprzez stwierdzenie, iż od dnia 27 kwietnia 2015 r. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z podstawą wymiaru składek w wysokości 3500,00 zł. Ponadto ubezpieczona wniosła o zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania odwołująca wskazała, że umowa którą zawarła była zgodna z obowiązującymi przepisami prawa, natomiast praca którą wykonywała była faktycznie świadczona. M. O. wskazała również, że posiada odpowiednie kwalifikacje do wykonywania tej pracy, a jej pensja nie była wygórowana, na co wskazują dane z serwisów internetowych (odwołanie wraz z załącznikami, k.3-8 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. Inspektorat w O., prezentując argumentację tożsamą jak w treści uzasadnienia zaskarżonej decyzji podkreślił, że analiza dokumentów pozyskanych w trakcie przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego, wskazuje, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne M. O. została ustalona w celu umożliwienia uzyskania wyższych świadczeń przysługujących z tytułu zasiłku chorobowego (odpowiedź na odwołanie, k.16-17 a.s.).

Postanowieniem z dnia 22 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy na podstawie art. 477⁽¹¹⁾ k.p.c. wezwał E. E. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą (...) w W. do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego (postanowienie z dnia 22 grudnia 2015 r., k.28 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. O., urodzona w dniu (...), od 2006 r. do 2014 r. uzyskała szereg certyfikatów z zakresu usług kosmetycznych, jednak w tym okresie czasu nigdy nie pracowała w zawodzie kosmetyczki (certyfikaty, k. 11-14 a.s.)

Ubezpieczona wcześniej prowadziła działalność gastronomiczną, jednak po około pół roku, działalność zawiesiła, a następnie zlikwidowała (zeznania odwołującej, k.115-116 a.s.).

E. E. od dnia 19 grudnia 2014 r. prowadzi własną zarejestrowaną działalność gospodarczą pod nazwą (...) z siedzibą w W., która związana jest z fryzjerstwem oraz pozostałymi zabiegami kosmetycznymi. Firma mieści się w wynajętym, 78- metrowym lokalu przy ul. (...) w W.. Salon składa się z 5 pomieszczeń. Początkowo w lokalu mieścił się salon fryzjerski, jednak po upływie czasu E. E. powzięła decyzję o wynajęciu mniejszego pokoju. W lutym 2015 r. do zainteresowanej zgłosiła się M. O., jako osoba zainteresowana wynajmem pokoju. W tym samym miesiącu E. E. i M. O. podpisały umowę najmu lokalu z 3-miesięcznym okresem wypowiedzenia. Strony umowy ustaliły, że ubezpieczona założy własną działalność gospodarczą, jednak z uwagi na trudności finansowe odwołującej, związane z zaopatrzeniem wynajmowanej powierzchni we wszystkie niezbędne elementy, m.in. meble, lampy, lakiery, żele, środki do odkażania, nie doszło to do skutku. Początkowo ubezpieczona pracowała na „czarno”, jednak w kwietniu 2015 r. zainteresowana powzięła decyzję o rozszerzeniu działalności salonu i zatrudnieniu odwołującej (zeznania zainteresowanej, k. 116-117 a.s., zeznania odwołującej, k.115-116 a.s.).

W związku z powyższym w dniu 24 kwietnia 2015 r. M. O. zawarła z E. E., prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą (...) z siedzibą w W., umowę o pracę na okres próbny do dnia 31 maja 2015 r. na stanowisku manicurzystka, kosmetyczka, w wymiarze czasu pracy pełnego etatu, za wynagrodzeniem miesięcznym brutto w wysokości 3500,00 zł. Kwota ta została ustalona, w związku z faktem, iż to odwołująca sama wyposażyła lokal, w który zainteresowana nie musiała już inwestować. Termin rozpoczęcia pracy wskazano na dzień 27 kwietnia 2015 r. Z kolei system czasu pracy odwołującej miał wynosić 40 godzin tygodniowo. Tego samego dnia odwołująca przedłożyła zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na powyższym stanowisku, natomiast w dniu 28 kwietnia

2015 r. odwołująca została przeszkolona w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. W momencie zawierania umowy o pracę odwołująca była w ciąży, o czym dowiedziała się miesiąc po podpisaniu umowy. Odwołująca pracowała między godziną 10:00 a 19:00, lub do ostatniego klienta. Ubezpieczona pobierała stałą pensję, z której płaciła za wynajem lokalu. (zeznania zainteresowanej, k. 116-117 a.s., zeznania odwołującej, k.115-116 a.s., umowa o pracę, k.40 a.s.).

M. O. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych od dnia 27 kwietnia 2015 r. przez płatnika składek E. E. prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą (...) z siedzibą w W. z tytułu zawartej umowy o pracę (dokumentacja znajdująca się w aktach rentowych).

Z tytułu prowadzenia powyższej działalności gospodarczej, E. E. za cały rok 2015 r. wykazała stratę w wysokości 4843,98 zł.

Począwszy od stycznia 2015 r. płatnik składek ewidencjonuje jako przychód kwoty tytułem najmu lokalu płatne przez M. O., w wysokości 1219,51 zł miesięcznie i pozycja ta jest księgowana do lipca 2015 r.

Zainteresowana nie uzyskała od M. O. opłaty za ww. lokal za 1 miesiąc oraz 3 miesiące okresu wypowiedzenia.

Ponadto zainteresowana nie zatrudnia innych pracowników (księga przychodów i rozchodów za rok 2015, struktura zakupów za 2015 r.).

W dniu 29 maja 2015 r. M. O. stała się niezdolna do pracy z powodu problemów zdrowotnych, które wystąpiły u niej w czasie ciąży wobec czego zmuszona była udać się na zwolnienie lekarskie. Po odejściu ubezpieczonej na zwolnienie lekarskie, zainteresowana wynajęła pokój kolejnej osobie.

W dniu 1 lipca 2015 r. odwołująca wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o wypłatę zasiłku chorobowego.

Jednocześnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wszczął postępowanie wyjaśniające w celu potwierdzenia prawidłowości dokonanego zgłoszenia.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P., Inspektorat w O., wydał w dniu 26 sierpnia 2015 r., nr: (...), mocą, której obniżył podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne M. O., zatrudnionej u płatnika składek (...) z siedzibą w W. i ustalił, że w okresie od dnia 27 kwietnia 2015 r. podlega ona ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u ww. płatnika składek z podstawą wymiaru składki w wysokości 1750 zł równą minimalnemu wynagrodzeniu za pracę w 2015 r. (decyzja z dnia 26 sierpnia 2015 r., nr: (...), k. 34-35 a.r.).

Od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego z dnia 26 sierpnia 2015 r., nr: (...), M. O. złożyła odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie sądowe (odwołanie wraz z załącznikami, k.3-8 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych i osobowych odwołującej. Zdaniem Sądu dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Dokumenty te nie były przez strony sporu kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z nich okoliczności należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Sąd Okręgowy oparł się także na zeznaniach stron: odwołującej M. O. oraz zainteresowanej E. E., które uznał za wiarygodne w całości w zakresie w jakim strony w sposób zgodny opisały okoliczności dotyczące zawarcia umowy o pracę, wzajemnych relacji stron i zasad współpracy. W tym zakresie zeznania te były bowiem logiczne i spójne, a także zgodne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. O. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. Inspektorat w O., z dnia 26 sierpnia 2015 r., nr: (...), jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią przepisu art. 6 ust. 1 pkt. 1 i art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9 osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są między innymi pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów. Za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a. Osoby będące pracownikami podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu (art. 11 ust. 1 powołanej ustawy). Osoby podlegające obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 12 ust. 1 ww. ustawy). Każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia (art. 36 ust. 1, 2 i 4 cyt. ustawy systemowej).

Stosownie do treści art. 13 pkt. 1 ustawy systemowej obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy – od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Jak wynika natomiast z art. 18 ust. 1 ww. ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy z zastrzeżeniem ust. 2 (w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników nie uwzględnia się wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną). Z kolei z art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wynika, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 188 z późn. zm.) w art. 12 ust. 1 za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Na gruncie cytowanych przepisów oczywistym jest, że wynagrodzenie zasadnicze ubezpieczonych będących pracownikami stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe.

W ramach art. 41 ust. 12 i 13 w zw. z art. 83 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może jednak zakwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało ono wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (art. 58 k.c.) (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 r., II UZP 2/05 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., III UK 7/09). W wyroku z dnia 07 marca 2013 r., III AUa 1515/12, Sąd Apelacyjny w Gdańsku potwierdził, że przepis art. 86 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych daje organowi rentowemu kompetencje do badania zarówno tytułu zawarcia umowy o pracę, jak i ważności jej poszczególnych postanowień i w ramach obowiązującej go procedury zakwestionowania tych postanowień umowy o pracę w zakresie wynagrodzenia, które pozostają w kolizji z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa.

W niniejszej sprawie organ rentowy nie kwestionował samego faktu zatrudnienia wnioskodawczyni w oparciu o umowę o pracę, a więc nie kwestionował samego tytułu ubezpieczenia. Z tego też powodu, Sąd Okręgowy przyjął, że tytułem do ubezpieczenia była umowa o pracę zawarta w dniu 24 kwietnia 2015 r., pomiędzy M. O., a płatnikiem składek (...) z siedzibą w W. .

Kwestią sporną wymagającą rozstrzygnięcia Sądu była natomiast wysokość wynagrodzenia ustalona we wskazanej powyżej umowie o pracę. Organ rentowy, powołując się na brak dowodów na doświadczenie zawodowe, brak dokumentów potwierdzających udział w procesie rekrutacji, a także na dysproporcję pomiędzy jej wynagrodzeniem, a wynagrodzeniami innych pracowników zatrudnionych u innych płatników składek, uznał, że podstawą wymiaru składek w jej przypadku powinna być kwota w wysokości 1750,00 zł równa minimalnemu wynagrodzeniu za pracę w 2015 r. odpowiednio do wymiaru czasu pracy odwołującej w firmie (...) z siedzibą w W. .

Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 22 § 1 k.p. stosunek pracy to relacja prawna łącząca pracodawcę i pracownika, na której treść składają się wzajemne prawa i obowiązki. Zasadniczym elementem konstrukcyjnym stosunku pracy jest zobowiązanie pracownika do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę. Na pracodawcy ciąży zaś obowiązek zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Odpłatny charakter stosunku pracy wiąże się ściśle z obowiązkiem ustalenia przez strony umowy o pracę wysokości wynagrodzenia za pracę (z art. 22 § 1, art. 29 § 1 pkt 3, art. 13 i art. 84 k.p.). Zgodnie z art. 78 § 1 k.p., wynagrodzenie za pracę powinno być tak ustalone, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy. Należy mieć na uwadze, że umowa o pracę wywołuje skutki nie tylko bezpośrednie, dotyczące wprost wzajemnych relacji między pracownikiem i pracodawcą, lecz także dalsze, pośrednie, w tym w dziedzinie ubezpieczeń społecznych – gdzie kształtuje ona stosunek ubezpieczenia społecznego, określa wysokość składki, a w konsekwencji prowadzi do uzyskania odpowiednich świadczeń. Są to skutki doniosłe nie tylko dla jednostki – pracownika, ale i dla interesu publicznego. Dlatego też ocena postanowień umownych powinna być dokonywana także z punktu widzenia prawa ubezpieczeń społecznych, mając na uwadze interes publiczny i akcentowaną w orzecznictwie zasadę solidarności ubezpieczonych.

Analizując materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie, Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, iż stosunki jakie łączyły M. O. i E. E. nie nosiły cech stosunku pracy, pomimo formalnego zawarcia umowy o pracę, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

W ocenie Sądu odwołująca świadczyła usługi kosmetyczne w ramach własnej działalności gospodarczej. Co prawda M. O. wynajmowała wydzielony pokój w salonie fryzjerskim zainteresowanej, jednak pracowała na sprzęcie zakupionym z własnych środków oraz przy użyciu własnych materiałów. Ubezpieczona również świadczyła swoje usługi na rzecz odrębnych klientów.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy wziąć pod uwagę stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (lex nr 590241), który mówi o tym, czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy, stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych. O fakcie tym, nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

Zdaniem Sądu Okręgowego, elementem charakterystycznym umowy o pracę, którego analizowany stosunek prawny na pewno nie zawierał, jest wykonywanie pracy w ramach podporządkowania pracowniczego i pod kierownictwem pracodawcy. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdza, aby pracodawca kierował pracą odwołującej w szczególności, aby wskazywał na konkretne bieżące zadania do realizacji związane z powierzonym stanowiskiem.

Podporządkowanie pracownicze nie może polegać na tym, że ten sam podmiot wyznacza sobie zadanie pracownicze – jako rodzaj aktywności pracowniczej i sam je realizuje.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie było podstaw do uznania przez organ rentowy stosunku pracy zawartego pomiędzy M. O. a E. E., przy jednoczesnym stwierdzeniu, iż odwołująca podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnym z tytułu umowy o pracę od dnia 27 kwietnia 2015 r.

Konkludując stwierdzić trzeba, że brak jest podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji, poprzez zwiększenie podstawy wymiaru składek, wszelkie zaś wywoły odwołującej zawarte w uzasadnieniu odwołania uznać trzeba jedynie za polemikę z prawidłowym rozstrzygnięciem zawartym w zaskarżonej decyzji z dnia 26 sierpnia 2015 r., nr: (...).

W związku z powyższym, Sąd Okręgowy w oparciu o przepis art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie M. O., jako nieuzasadnione.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)